

Magyar Nemzeti Múzeum
Budapest VIII.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

TÉSI ÁR egynegyed évre:
zhoz szállítva 1:40 Pengő
ostán 1:80 Pengő
egy évre 5 dollár

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
RÓNAY FRIGYES

Várkör 39. sz.

Telefonszám 23.

Hirdetések millimétersoronként 6 fillér.
Hirdetések díja előre fizetendő,
Nyilttér sora 40 fillér.
Szöveggközötti reklámhír sora 20 fillér.Szombathely —
Kőszeg.

Nem a vasutról lesz szó. Annak a neve Kőszeg—Szombathely. Arról nevezetes, amit az újabb generáció nem is tud, hogy Dunántulnak első vicinális és Magyarországnak legolcsóbban megépített vasutja. (Mindenestől 21.000 frt. volt kilométerje és mikor a Máv. üzemébe került, a sinek kicserélése többbe került, mint az egész vasut.) Arról is, hogy ez is egyik jelentős tényezője volt Szombathely amerikai stílusú csodás gyors fellendülésének. A mi példánkat követték a megye más vidékei, melyek mind Szombathelyre kapcsolódtak. Mindenütt gyengítették a helyi piacot Szombathely javára.

Ez a nagyforgalmu, mindent magához vonzó gócponti megyeszékhely ezáltal természetesen domináló szerephez jutott.

Ezt megelőző időben erős rivalizálás folyt Kőszeg városa és a megyeszékhely között. Kőszeg törvényhatósági, kerületi táblás, igazi város volt, Dunántul szellemi központja, Szombathely püspöki és megyeszékhely ellenére majdnem falusi jellegű, — amaz 7000 lakóssal, emez 4000-el. Ezen időben lábrakapott sok gunnyal telt rivalizáló irányzat nem volt alkalmas jó szomszédos viszonyt megteremteni. Mikor utóbb Hollán mérnök kiváló szülöttjüket itt Kőszegen választották meg követnek, a déli vasut Kőszeg mellőzésével Szombathelyre került és ezt követően Éhengyulája lett, aki a modern város feltételeit szerezte meg és mikor a modern város jórészt a Kőszegi Takarékpénztár nyújtotta tőkekből emelkedett nagyra, — akkor már nem versengés folyt a két város között (de a guny, az megmaradt) hanem ellenkezőleg azt kellett látnunk, hogy a mult század derekán fennállott, a mi javunkra szóló helyzet, az ő javunkra alakult át, sőt hatványozódott mértékben és ekkor vette kezdetét Kőszeg azon fejlesztési munkája (1890—1914.), melynek okunk van örvendezni, mert ugyan hova süllyedtünk volna az egyre fejlődő Szombathely mellett, ha legalább ennyi nem történt volna.

Szombathelynek nagy fölénye azonban legujabban még arra is akart kiterjeszkedni, hogy ő választ nekünk országgyűlési képviselőt.

Régebben velünk együtt a népárt vagy ezzel együttartó függetlenségi pártnak volt ellenzéki kerülete Mikor kormánypártisagra és miniszterképviseletre hajladozott úgy csinálták meg számára a lehetőséget, hogy az 1905. évi választókerületbeosztásnál a Szombathelyt terhelő községek jó részét áterrelték a kőszegi választókerületbe. Ez azután belevitt bennünket a Lähnehugófele kalandos képviseletébe és ezt követték nem bevált változatok.

Ime, ez már jelensége volt a szombathelyi politikai sakkjátéknak.

Most azután már egészen nyíltan csinálták a fúra ügyeskedést. Utjukba került ellenzéki képviselőjüktől úgy bucsuztak, mint a család a terhére lett vendégtől. Odakint rossz az időjárás, de tele-rakták bundával, takaróval, sok jó szóval és elindították — Kőszegre. Hat minnek csináltak volna a bölcs kerületbeosztást, ha ilyenre alkalmazható nem lenne?

Itt van a kutya eltemetve. Ezt kellett észrevenni. S hala Isten, észrevette minden józanul gondolkodó. Kellott is! Hiszen ordító világossággal hirdette: mi egységesek akarunk lenni, mi egyebredő új irányzathoz akarunk csatlakozni, mi miniszterképviselet akarunk! Félre az összes pártok külön törtétecsivel! Igenis, első a nemzeti és még elsőbb a — városi érdek! S kedves szomszédaink nagybölcsen igyis cselekedtek.

Eddig rendben lenne minden. Azt azonban el nem felejthetjük, azt a ravasz fífikát, hogy Kőszeg az ezzel ellentétes helyzetbe igyekeztek belepólitizálni. Ez se nem jó szomszédos viszony, se nem politikailag következetes, se etikailag helytálló, — sőt olyan fogadatlan prókátorságfele.

No de kilátszott a lóláb és rugása ellen nem jöhetett jobb védelem, mint a város és vidékének, vagyis a kőszegi választókerületnek oly hatalmas összefogása az észbekapottaknak és különösen Kőszeg városa polgárságának hatalmas akaratmegnyil-

vánulása, mely halomra döntötte a jó szomszédok ravasz számítását.

Örvendjünk, hogy így történt. Örömmünk akkor lesz teljes, ha a hozzáfűzött remények és elgondolások valóra válnak. Ekkor majd velünk együtt örvendeznek azok is, akik ellenünk voltak és nem mondtak le a kevésbbe fontos politikai különállásról, aminthogy Szombathelyen is, masutt is nagyon helyesen megtettek.

Rákóczi emléknapja.

— 1935. április 8. —

A magyar nemzet szabadságáért küzdők sorában a történelemben első hely illeti meg II. Rákóczi Ferencet, kinek hamvait rodostói számkivetett égből hazai földben helyezték el Kassán, sajnos, jelenleg ismét idegenben, de míg magyar ember van a földön, hazainak fogja azt tekinteni minden hatalom előtt. A gyönyörű dombon a hatalmas kőszir hirdeti nagyart voltát.

Kétszázestendeje, hogy örökre lehunyta szemét a legendás hős. Dicső emlékeztére e napon mindenütt a hazában istentiszteletek, ünnepélyek tartattak. Városunkban is.

Az egyházak után a városháza közgyűlési termében volt szerénykeretű, de méltóság teljes megemlékezése az elhunyt fejedelemnek.

Az egybegyűlt felekezeti, katonai, hatósági, intézeti, egyesületi képviselők jelenlétében dr. vitéz Nagy Miklós polgármester nyitotta meg az emlékünnepelet, rövid vázlatát adván a nemzeti kegyelet jelentőségének.

Utána dr. Balázs Olivér fő gimnaziumi bencés tanár mondotta az ünnepi emlékbeszédet.

Első részében a Rákóczi korszak legendás idejét költői szépségű stílusban. Azután Rákóczi erős hit- és szabadságszerejét, küzdelmét, árulás okozta leveretését, önkéntes számkivetését és halálát a történelmi tudás alaposságával.

Előadásának művészete: mindezt mesteri tömörséggel, világossággal 16 perc alatt mondotta el.

Az ünnepi közönség mély áhitattal hallgatta a szónokot és lelkes éljenzéssel hálálta meg a kiváló teljesítményt.

Az ünnep elején és végén az áll. tanítóképző-intézet növendékei énekeltek a nemzeti imát, illetve a Himnust azzal a művészi készséggel, mely minden alkalommal elismerést arat.

A polgármester megköszönte a megjelenteknek részvételét és az ünnepi szónoknak és énekkarnak a közreműködést és ezzel a mély megha-

tottságu nemzeti ünnep befejezést nyert.

Alkalmoszerű mindannak az emlékeztetőbehozatala, ami Rákóczira vonatkozólag városunkkal kapcsolatban áll.

Mikor II. Rákóczi Ferencet wiener-neustadi fogságából kiszabadították 1607. november 8-án Kőszegen volt és innét folytatta útját Rohoncra gróf Batthyányi Adámhoz, honnét odarendelt megbízhatók kíséretében Lengyelország felé vette útját.

A Rákóczi korszak legértékesebb feljegyzéseit a kőszegi levéltár őrizte. E korszaknak irói mind itt jártak, Thaly Kálmán, aki Rákóczi és szabadságharcának legnagyobb művét írta, két esztendeig dolgozott a kőszegi levéltárban. Sajnálattal kell megemlékezni arról is, hogy az értékes anyag az idők folyamán mindig kevesebb lett.

Kőszeg városa Rákóczi szabadságharca idején igen nehéz napokat élt. Labanc és kuruc felváltva nehezdedt rá. Lipót király részéről gróf Heiszler tábornok kötötte le, Rákóczi részéről Vasvármegye harcrakész főurai. A feljegyzések erről elég hí kapót adják annak, hogy a város akkori vezetősége milyen nehéz feladatok elé állított volt a lakosság megvédésében. Sok áldozatot kellett hoznia érte. Nagy borteremő és iparváros lévén, bárhol tanyáztak a seregek, szükségletüket főleg innét követték és legtöbbször meg is kapták. Sok emberáldozata is lett, köztük Svetits János városbíró halálát lelre dragonyosok puskadőfészeitől.

Mikor 1906-ban a számkivetésben 1735-ben elhunyt Rákóczi hamvait hazahozták, Budapesttől Kassáig az összes vármegyék díszmagyaros küldöttségei több ezer résztvevővel kísérték fajedelmi pompával vegment gyászszertartással magyar nyugvóhelyére. A vasvármegyei küldöttségben mint törvényhatósági bizottsági tagok és városi kiküldöttek Kőszegről résztvettek Jambrits Lajos polgármester és Kőszegi József rendőrkapitány.

Németh Imre képviselőnk

látogatásai a kerületben.

A kőszegi választókerület új képviselője sorra látogatja a községeket. Az a lelkes fogadtatás melyben mindenütt részesül egyben hozzájárul ahhoz is, hogy a választási harc okozta izgalmak elsímuljanak és alkalmul szolgál a választók és kívánságok megismerésének. Kíséretében van vitéz Szabadvány Ferenc kerületi titkár.

Cákon diadalkapu mellett fogadták, Molnár Janka virágbokrétát nyújtott át, Bálint János N. E. elnök szép beszédet mondott.

